

SLUŽBENI GLASNIK

**NOGOMETNOG/FUDBALSKOG SAVEZA
BOSNE I HERCEGOVINE**

NOGOMET/FUDBAL BIH

P R A V I L N I K
o sucima i suđenju N/F S BiH

Na osnovu člana 28. tačka « g » Statuta Nogometnog/Fudbalskog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni organ N/F S BiH, na sjednici održanoj dana 27. 02. 2012 godine, donio je

P R A V I L N I K **o sucima i suđenju N/F S BiH**

I OPĆI DIO

Član 1.

Ovim Pravilnikom o sucima i suđenju reguliše se organizovanje nogometnih sudaca i instruktora suđenja, utvrđuju se jedinstveno i na opći način uslovi za sticanje zvanja nogometnog suca i instruktora suđenja, posmatrači suđenja i mentora suđenja, kategorizacije sudaca, nadležnost Komiteta za suce i suđenje Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH (u daljem tekstu: Komitet za suce i suđenje) i njegovih organa, kao i drugi odnosi koji su od značaja za suce i suđenje.

Član 2.

Sudijska organizacija djeluje pri N/F S BiH, kao stručna organizacija u nadležnosti Izvršnog organa N/F S BiH, čiji je status regulisan Statutom N/F S BiH.

U okviru Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH djeluju udruženja nogometnih sudaca i instruktora suđenja, po FIFA Pravilniku o organizovanju suđenja, uputstvu i preporukama UEFA Konvencije o edukaciji i organizovanju sudaca.

Nogometni suci i instruktori suđenja se mogu organizovati u stručno udruženje nogometnih sudaca i instruktora suđenja, u skladu s odredbama Statuta Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH, pod uslovom da udruženje bude aktivno na cijeloj teritoriji saveza u okviru kojeg se organizuje, N/F S BiH i ovim Pravilnikom.

Organiziranost, nadležnosti i druga pitanja, regulišu se sa Statutom.

II KOMITET ZA SUCE I SUĐENJE N/F S BiH

Član 3.

Komitet za suce i suđenje N/F S BiH (u daljem tekstu: Komitet) čini do šest članova, koji se biraju od instruktora suđenja I kategorije.

NS F BiH predlaže četiri člana, a FS RS predlaže dva člana, koje imenuje Izvršni organ N/F S BiH.

Članove, predsjednika i dva potpredsjednika Komiteta za suce i suđenje imenuje Izvršni organ N/F S BiH, na prijedlog entitetskih nogometnih saveza.

Komitetom predsjedava i radom rukovodi predsjednik komiteta. Mandati predsjednika i potpredsjednika su rotirajući obavezno svakih 16 (šesnaest) mjeseci. Komitet odluke donosi prema odredbama Statuta N/F S BiH.

Poslove sekretara Komiteta i stručnih organa Komiteta obavlja uposlenik odjeljenja sudaca Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH.

Član 4.

Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem sudaca N/F S BiH obavlja sljedeće poslove:

- donosi program i plan rada Komiteta za sudije i suđenje,
- preduzima mjere za stvaranjem kadrova za suce i instruktore suđenja, mentore i posmatrača suđenja,
- donosi programe stručnog usavršavanja sudaca i instruktora suđenja, mentore i posmatrača suđenja,
- organizuje seminare i stručno usavršavanje za suce i posmatrača suđenja i određuje predavače na seminarima,
- priprema i donosi prijedloge svih propisa u vezi sa sucima i suđenjem, koje usvaja Izvršni organ N/F S BiH,
- određuje suce za suđenje Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH, kao i Omladinske lige BiH,
- određuje suce i posmatrača suđenja za završnicu prvenstva i kupa BiH u futsal-u,
- određuje posmatrača suđenja Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH,
- određuje suce za utakmice u organizaciji UEFA-e i FIFA-e,
- određuje suce za suđenje međunarodnih prijateljskih utakmica u skladu sa FIFA pravilnikom,
- donosi uputstva za ocjenjivanje suđenja na nogometnim utakmicama,
- vrši analizu obavljanja dužnosti posmatrača suđenja u dijelu koji se odnosi na suđenje utakmica Premijer lige BiH,
- prati suđenje sudaca na listama Premijer lige BiH, kao i na listama Prvih i Drugih liga,
- usvaja odluku o broju sudaca i posmatrača za Premijer ligu, kao i suce i posmatrača suđenja za listu međunarodnih sudaca i posmatrača suđenja,
- usvaja kriterije i broj sudaca i posmatrača suđenja koji dolaze na listu ili spadaju sa liste
- verifikuje liste instruktora suđenja za praktični dio ispita za zvanje saveznog suca tj. suca I kategorije,
- imenuje predsjednika, potpredsjednike i članove stručnih sudačkih organa,
- pravi za suce i posmatrača suđenja rang-listu po grupama sudaca i posmatrača suđenja Premijer lige BiH na osnovu uspješnosti,
- obavještava suca kada dobije negativnu ocjenu, ili je ista na sjednici izmjenjena, kao i posmatrača suđenja kome je ocjena promjenjena ili poništena,
- predlaže Izvršnom organu N/F S BiH odluke N/F S BiH u vezi s Pravilima nogometne igre,
- daje stručno mišljenje o bitnoj povredi Pravila nogometne igre,
- daje tumačenja Pravila nogometne igre,
- bavi se i drugim pitanjima u vezi primjene Pravila nogometne igre i obavljanjem stručnih poslova,
- obavlja i druge poslove i zadatke, a na osnovu odluka i zaključaka Izvršnog organa N/F S BiH,

- podnosi izvještaje o radu na kraju jesenje polusezone i na kraju takmičarske godine Izvršnom organu N/F S BiH,
- za svoj rad Komitet za suce i suđenje odgovara Izvršnom organu N/F S BiH.

III STRUČNI ORGANI

Član 5.

Radi osiguravanja zajedničkih zadataka i ciljeva, unapređenja suđenja i razvoja stručnih kadrova-sudaca u N/F S BiH, Komitet za suce i suđenje formira stručne organe, čiji se djelokrug rada reguliše ovim Pravilnikom i drugim propisima i odlukama nadležnih organa N/F S BiH.

Komitet za suce i suđenje kao svoja stručna i radna tijela obrazuje:

- a) Komisije za polaganje ispita za sticanje zvanja savezni sudac u N/F S BiH,
- b) Komisiju za određivanje sudaca i kontrolora suđenja,
- c) Mentore za unapređenje suđenja.

Komitet za suce i suđenje može obrazovati i druge stalne ili povremene komisije.

Odjeljenje za suđenje, ima prvenstveno sljedeće dužnosti:

- a) Pomaže Komitetu za suce i suđenje,
- b) Provodi odluke koje usvoji Komitet za suce,
- c) Izvršava sve zadatke koji se odnose na logistiku suđenja,
- d) Implementira programe za razvoj sudaca u skladu sa smjernicama koje odobri Komitet za suce,
- e) Organizuje kurseve za Suce, Instruktoze suđenja, Posmatrače suđenja i Mentore
- f) Priprema i produkuje nastavni materijal u skladu sa Pravilima igre koja izdaje IFAB-a,
- g) Izvršava sve ostale administrativne dužnosti odjeljenja za suđenje
- h) Komitet za suce u saradnji sa odjeljenjem za suđenje redovno podnosi izvještaj o svojim aktivnostima Generalnom sekretaru i IO N/F S BiH.

Obavezna je stručna podrška eksperata u edukaciji sudija i to :

- a) Teoretski instruktori za suđenje
- b) Sudijski posmatrač
- c) Instruktori za fizičku spremnost
- d) Eksperti za mentalnu – psihičku pripremu
- e) Eksperti za pravilnu ishranu (nutricionisti)
- f) Eksperti za taktičku pripremu (fudbalski/nogometni treneri).

Član 6.

Predsjednike i članove stručnih organa i privremenih komisija imenuje Komitet za suce i suđenje.

a) Komisija za polaganje ispita za sticanje zvanja saveznog suca - suca I kategorije

Član 7.

Komisiju za teoretski dio ispita sačinjavaju savezni instruktori suđenja I kategorije koji su nosioci edukacije sudaca u N/F S BiH.

Komisija broji tri člana u N/F S BiH, od kojih su dva iz NS F BiH i jedan iz FS RS, a imenuju se od strane Komiteta za suce i suđenje N/F S BiH.

Komisijama predsjedavaju i rukovode radom predsjednici Komisija.

Poslove sekretara komisije obavlja sekretar Komiteta za suce i suđenje N/F S BiH.

Putem Poslovnika o radu Komiteta za suce i suđenje će se utvrditi njihov način organizovanja.

Član 8.

Komisija u saradnji sa odjeljenjem sudaca obavljaju slijedeće poslove:

- organizuju i provode ispite za sticanje zvanja saveznih sudaca u N/F S BiH,
- određuju instruktore suđenja za pojedinačne i komisijske kontrole za polaganje praktičnog dijela ispita za zvanje saveznih sudaca, svaka u domenu svoje nadležnosti,
- vrše administrativnu pripremu za ispite kandidata za zvanje saveznih sudaca tj. sudaca I kategorije,
- provode teorijski dio ispita,
- podnose izvještaje o svom radu Komitetu za suce i suđenje N/F S BiH.

b) Komisija za određivanje sudaca i posmatrača suđenja

Član 9.

Komisija za određivanje sudaca i sudijskih posmatrača broji tri člana i to dva člana iz NS FBiH i jednog člana iz FS RS, a čine ih predsjednik i dva potpredsjednika Komiteta za suce i suđenje N/F S BiH.

Komisija za određivanje sudaca i posmatrača suđenja u saradnji sa odjeljenjem za suđenje obavlja slijedeće poslove:

- određuje suce i posmatrače suđenja za utakmice Premijer lige BiH i utakmice završnog dijela Kup-a BiH, kao i Omladinske lige BiH u skladu sa odlukom

Izvršnog organa N/F S BiH o načinu određivanja sudaca za utakmice Premijer lige i utakmice završnog dijela Kupa BiH i drugim uputstvima,

- vrši određivanje ostalih sudaca iz člana 52. ovog Pravilnika,
- vodi evidenciju o određivanju sudaca

IV. RAZVOJNI PROGRAMI U OBLASTI SUĐENJA

Član 10.

Ciljevi

Ciljevi programa za razvoj suđenja su:

- a) Razviti i unaprijediti performanse registrovanih sudija u svim utakmicama pod pokroviteljstvom N/F S BiH na svim nivoima, time unapređujući standarde na međunarodnom nivou
- b) Osigurati ujednačeno tumačenje i primjenu Pravila igre
- c) Nuditi podršku i programe prilagođene potrebama svakog suce i svake kategorije
- d) Povećati broj sudaca u asocijaciji
- e) Razviti panele Instruktoru suđenja

Član 11.

Aktivnosti na edukaciji sudaca

N/F S BiH, u saradnji sa nižim nivoima, je dužan organizovati slijedeće aktivnosti (programe, kurseve, sastanke, seminare ili druge aktivnosti):

- a) Godišnje kurseve za osvježavanje znanja i redovne seminare za suce prve kategorije
- b) Druge kurseve i aktivnosti za suce druge, treće i četvrte kategorije
- c) Programe za talentovane i perspektivne suce
- d) Programe za suce za utakmice najmlađih uzrasta
- e) Programe za suce za utakmice ženskih timova
- f) Programe za suce za utakmice futsala
- g) Programe za suce za utakmice nogometa na pijesku
- h) Programe za instruktore sudaca
- i) Programe za posmatrača suđenja

Član 12.

Edukacija i obuka elitnih sudaca

Suci koji sude na najvišem nivou Saveza moraju imati podršku tima eksperata sastavljenog najmanje od jednog Instruktora suđenja, Instruktora fitnesa, Eksperta za mentalnu pripremu, nogometnog trenera i ljekara.

Moraju biti pripremljeni specijalni programi obuke s redovnim sastancima za sesije obuke i analiziranje situacija sa utakmica. Također, najmanje jednom godišnje treba organizovati jedan pripremni kurs. Aktuelni programi FIFA-e i Konfederacija mogu se koristiti za elitne kurseve i sastanke u Asocijaciji. Od presudnog značaja je edukacija sudaca kako na terenu za igru (praktično), tako i u učionici (teoretski).

Član 13.

Talentovane sudije

Jedna sveobuhvatnija razvojna struktura mora identifikovati talentovane suce i pružati im podršku. Ta struktura može uključivati imenovanje jednog Mentora koji bi pratio talentovane suce.

Za identifikovanje talentovanih sudaca mogu se koristiti sljedeći kriteriji:

- a) Perspektivnost (datum rođenja),
- b) Fizička spremnost,
- c) Tehničke vještine ,
- d) Psihološka spremnost,
- e) Dobro zdravstveno stanje,
- f) Obrazovanje,
- g) Poznavanje engleskog jezika.

Član 14.

Regrutovanje i zadržavanje sudaca

Asocijacija je dužna organizovati kampanje u cilju povećanja broja aktivnih sudaca i poduzimati odgovarajuće mjere u cilju zadržavanja tih sudaca što je duže moguće.

Asocijacija, putem Entitetskih, Kantonalnih / Županijskih i Područnih sudijskih komiteta, može kontaktirati lokalne klubove, univerzitete i više škole radi regrutovanja novih sudaca. Studenti visokih i viših škola kao i igrači pogodni su kandidati za suđenje.

Član 15.

Mentorstvo za unapređenje suđenja

Radi unapređenja suđenja na utakmicama svih rangova Komitet za suce i suđenje formira mentorsku funkciju – mentore od istaknutih instruktora suđenja prve kategorije, koji dobro poznaju Pravila igre i nogometne propise, sa odgovarajućim moralnim i sportskim vrlinama kao suci, asistenti suci, instruktori i imaju afiniteta za odnose poštovanja u struci i dokazane kvalitete za prenošenje znanja na mlađe suce.

Član 16.

Ciljevi i zadaci mentorske funkcije su:

- a) da kontinuirano prati određen broj sudaca i asistenata sudaca, koji kvalitetom iskazuju perspektivnost na listama svih rangova takmičenja u BiH.
- b) da svojim znanjem i iskustvom pomaže stručnom usavršavanju sudaca time što će:
 - Otklanjati njihove nedostatke i uočene slabosti u suđenju ili asistiranju u suđenju.
 - Ujednačavati kriterije suđenja
 - Prenositi savremene metode koje su sadržane u instrukcijama i preporukama Međunarodnog Board-a, FIFA i UEFA i udruženja u njihovoj primjeni u suđenju i asistiranju suđenja.
 - Da suci i asistenti suci ubrzano podižu kvalitet i brže napredovanje, čime se podmlađuju liste i vrše kvalitetne pripreme kandidata za međunarodne suce.
 - Inicirati i saradivati pri uvođenju mentorske funkcije i na nižim rangovima takmičenja i na veći broj perspektivnih sudaca i asistenata sudaca, posebno na ligama iz kojih se popunjavaju liste Entitetskih liga.

Član 17.

Mentorsku funkciju obavljaju: tri stalna člana Komiteta za suce N/F S BiH, članovi Panela za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije te bivši međunarodni suci A liste.

Član 18.

Komitet za suce i suđenje N/F S BiH u saradnji sa odjelom za suđenje donosi uputstvo kojim se uređuje način rada i zadaci mentorske funkcije.

V KATEGORIZIRANJE/KATEGORIZACIJA SUDACA

Član 19.

Suci se dijele prema stažu, stručnoj sposobnosti i kvalitetu vršenja sudijske dužnosti i raspoređuju u kategorije:

- I Kategorija - Savezni sudac
- II Kategorija - Entitetski sudac
- III Kategorija - kantonalni/županijski, područni sudac i
- IV Kategorija - Sudac pripravnik,

Kategorizaciju sudaca vrši nadležni Komitet za suce i suđenje, najmanje jednom godišnje obavezno prije usvajanja lista sudaca.

VI STICANJE ZVANJA SUCA

Član 20.

Polaganje ispita za zvanje nogometnih sudaca organizuju i provode Komiteti za suce i suđenje nadležnih saveza, a prema planu i programu Komiteta za suce i suđenje N/F S BiH.

Komisije vode zapisnik o polaganju ispita, koji potpisuju članovi i sekretar komisije.

Član 21.

Zvanje suca stiče se putem polaganja teorijskog i praktičnog dijela ispita, kao i fitness testa.

Praktični dio ispita se može polagati i na utakmicama najnižeg stepena takmičenja, odnosno neposredno više lige.

Ispit za zvanja sudaca može se polagati najviše dva puta.

Član 22.

Sudac može polagati ispit samo za narednu višu kategoriju i ne može biti vraćen u nižu kategoriju.

Član 23.

Molbu za polaganje ispita za višu kategoriju, sudac sa svim dokumentima predviđenim ovim Pravilnikom, podnosi organu nadležnog saveza, do 30. juna odnosno do 31. decembra, s tim da se ona dostavi Komitetu za suce i suđenje nadležnog saveza, najkasnije u roku od 30 dana prije organizovanja ispita.

Član 24.

Protiv rješenja i odluka Komisija za polaganje ispita kandidat ima pravo žalbe Komitetu za suce i suđenje nadležnog saveza.

Rješenja i diplome o položenom ispitu potpisuju predsjednici i sekretari Komiteta za suce i suđenje nadležnih saveza.

IV Kategorija - Sudac pripravnik

Član 25.

Za polaganje ispita za suca pripravnika zainteresovano lice podnosi pismenu prijavu nadležnom organu saveza i prilaže slijedeće dokumente:

- a) izvod iz matične knjige rođenih,
- b) ljekarsko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za vršenje sudijske dužnosti,
- c) biografiju o svom sportskom radu,
- d) uvjerenje o nekažnjavanju izdato od nadležnog organa, ne starije od šest mjeseci,
- e) da je državljanin Bosne i Hercegovine.

Prijava za polaganje ispita sadrži i slijedeću izjavu:

«Prijavljujem se za polaganje ispita za nogometnog suca i obavezujem se da ću sve nogometne utakmice suditi savjesno, po svom najboljem znanju i uvjerenju, poštujući Pravila nogometne igre i propise u nogometnom takmičenju i da ću se pridržavati Statuta i ostalih odluka Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH».

Član 26.

Ispit za suca pripravnika može polagati lice koje u vrijeme polaganja ispita nije mlađe od 16 godina, niti starije od 24 godine.

Kandidat za suca mora biti primjernog vladanja, postojanih moralno-sportskih karakternih osobina, disciplinovan, hrabar i pravičan. Svojim držanjem treba da služi kao primjer građanima svoje sredine.

Član 27.

Ispit ne može polagati:

- a) lice koje je diskvalifikovano odlukom nadležnog organa,
- b) lice koje je pravosnažnom presudom nadležnog suda osuđeno za krivično djelo protiv naroda i države ili djelo nečasne prirode, kao i lice protiv koga se po tom osnovu vodi postupak,
- c) lice kojem zdravstveni razlozi onemogućavaju vršenje sudačke dužnosti.

Član 28.

Prije polaganja ispita za suca pripravnika lice koje polaže ispit podnosi dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 25.,26.i 27. ovog Pravilnika.

a) Školovanje sudaca

Član 29.

Školovanje sudaca i polaganje ispita za suca pripravnika, organizuju nadležna matična udruženja sudaca, u skladu sa jedinstvenim programom školovanja i polaganja ispita za nogometnog suca sa minimalnim trajanjem od 30 dana.

Sudac, koji završi školu suđenja po jedinstvenom programu školovanja na nivou N/F S BiH, dobija zvanje Sudac IV kategorije.

Član 30.

Ispit se sastoji iz teorijskog i praktičnog dijela.

Teorijski dio ispita se sastoji u provjeri teorijskog znanja pismeno iz Pravila nogometne igre i propisa N/F S BiH i odluka I.F.A. BOARD-a.

Praktični dio ispita se sastoji u provjeri praktičnog znanja, suđenjem jedne utakmice, koju odredi Komisija za polaganje ispita nadležnog saveza.

Uspješnu kontrolu može obaviti Instruktor I, II i III kategorije.

Ukoliko kandidat ne položi ispit, može ga ponovo polagati nakon isteka od tri mjeseca.

Član 31.

Nakon položenog ispita Komitet za sudije i suđenje o položenom ispitu kantonalnog-područnog saveza izdaje rješenje o zvanju sudac pripravnik.

Član 32.

Sudac pripravnik se određuje da sudi utakmice omladinskih liga na nivou kantona/županije,područja, ili najnižeg ranga seniorskog takmičenja.

Kandidat poslije položenog ispita stiče zvanje suca pripravnika.

Pripravnički staž traje najmanje šest mjeseci, a najviše godinu dana.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje Komitet za suce i suđenje kantonalnog/županijskog,područnog saveza, uz obavezno dostavljanje kopija entitetskom savezu i N/F S BiH.

b) III Kategorija - Kantonalni/županijski, područni sudac

Član 33.

Po isteku ispunjavanja uslova iz člana 32. ovog Pravilnika sudac stiže zvanje kantonalni/županijski, područni sudeći dvije praktične utakmice, a koje su pozitivno ocijenjene od strane Instruktor a I i II kategorije.

Kantonalni/županijski, područni sudac može suditi utakmice omladinskih kategorija, kao i utakmice kantonalnog/županijskog i područnog nivoa takmičenja.

c) II Kategorija – Entitetski sudac

Član 34.

Ispit za Entitetskog suca organizuje i provodi Komisija za polaganje ispita i sektetarijat sudaca entitetskog saveza, koju formira Komitet za suce i suđenje tog saveza.

Ispitna komisija za teorijski dio ispita sastoji se od tri člana, a čine je instruktori suđenja I kategorije.

Član 35.

Ispit za Entitetskog suca može polagati sudac koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje kantonalnog/područnog suca,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 28 godina,
- c) da je od sticanja zvanja kantonalnog/područnog suca proveo dvije godine i sudio najmanje 15 prvenstvenih i kup utakmica kantonalnog/županijskog i područnog stepena takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica.
- d) izuzetno, sucu koji je kao igrač seniorske ekipe najvišeg ranga takmičenja nastupao najmanje četiri godine i posebno se ističe kvalitetom suđenja, kao i sucu ženskog spola, Komitet za suce može odobriti polaganje ispita za zvanje suca II kategorije, ako je sudio najmanje 70 odsto utakmica uslova koji se traži ovom tačkom Pravilnika.
- e) da ima najmanje pet pojedinačnih i dvije komisijske pozitivne kontrole od instruktora I i II kategorije sa prvenstvenih ili kup utakmica, koje određuje Komitet za suce i suđenje nadležnog entitetskog saveza, što se dokazuje fotokopijama zapisnika sa utakmica,
- f) da u posljednjoj takmičarskoj godini nije ocijenjen negativnom ocjenom od strane posmatrača suđenja,
- g) da u toku godine nije upućivan na novu provjeru teorijske i fizičke spremnosti
- h) da nije disciplinski kažnjava n u posljednjih šest mjeseci.

Član 36.

Kandidat koji ne položi za entitetskog suca, ima pravo da ispit ponovi nakon isteka roka do šest mjeseci, s tim da mu se priznaju svi ranije ispunjeni uslovi prilikom prvog polaganja ispita. Ispit za entitetskog suca može se polagati najviše dva puta. Kandidat koji ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Član 37.

Teorijski dio ispita sastoji se iz pismenog i usmenog dijela provjeravanja kandidata iz Pravila nogometne igre, Propisa N/F S BiH i Odluka Internacionalne Fudbalske Asocijacije BOARD-a.

Pismeni dio ispita sastoji se iz:

- a) pismenog zadatka-obrađene zadane teme iz Pravila igre koja se radi jedan školski sat (45 minuta)
- b) usmeni dio ispita iz PNI i Propisa N/F S BiH I. F.A. BOARD-a (45 minuta)

Smatra se da kandidat koji ne izradi pismeni zadatak i ne odgovori pozitivno na minimalno 16 od 20 pitanja, nije položio ispit i ne poziva se na usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita sastoji se iz provjere znanja iz Pravila nogometne igre, odluka I.F.A. BOARD-a, Statuta i drugih propisa N/F S BiH vezanih primjenom Pravila igre i suđenjem utakmice.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljio“ ili „nije zadovoljio“, koje se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o ispitima kandidata.

Smatra se da kandidat koji na usmenom dijelu ispita ne zadovolji iz Pravila nogometne igre ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje nakon šest mjeseci, a ako nije zadovoljio na poznavanju propisa, upućuje se na popravni ispit koji polaže nakon mjesec dana.

Praktični dio ispita se sastoji iz suđenja dvije utakmice koje odredi Komitet za suce i suđenje nadležnog entitetskog saveza.

Uspješne kontrole za suđenje utakmica iz prethodnog stava mogu obaviti instruktori I kategorije.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu suca, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji nije zadovoljio na prvoj utakmici nije položio ispit, a pravo na novo polaganje praktičnog dijela ispita stiče nakon šest mjeseci.

Kandidat koji je položio ispit stiče zvanje Entitetskog suca.

Diplomu i rješenje izdaje Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem sudaca nadležnog entitetskog saveza.

Entitetski sudac može suditi utakmice u stepenu takmičenja koje vode entitetski savezi, (druga liga, kantonalna, županijska, područna liga).

d) I Kategorija - Savezni sudac

e) I Kategorija asistent – Savezni sudac asistent

Član 38.

Zvanje saveznog suca I kategorije i I kategorije asistenta stiče se polaganjem ispita za saveznog suca. Zavisno od liste na kojoj se nalazi, zvanje sudije I kategorije može da stekne sudac i sudac asistent I kategorije.

Komitet za suce i suđenje N/F S BiH određuje ispitne komisije za teorijski dio ispita od instruktora suđenja I kategorije i broje tri člana.

Komisijske kontrole za praktični dio ispita, određuje Komitet za suce i suđenje u saradnji sa Odjelom za suce, koji trebaju biti instruktori suđenja I kategorije.

Član 39.

Ispit za saveznog suca može polagati sudac ukoliko ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje entitetskog suca najmanje dvije godine,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 32 godine,
- c) da je kao sudac entitetske kategorije proveo dvije sezone i uspješno sudio odnosno asistirao na najmanje 20 prvenstvenih i Kup utakmica kantonalnog/županijskog, područnog stepena takmičenja iz kojeg se dopunjuju entitetske lige, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica,
- d) ako se radi o sucu ženskog spola, potrebno je da je kao sudija II kategorije sudila ili asistirala najmanje 15 prvenstvenih i Kup utakmica,
- e) da ima najmanje dvije uspješne komisijske kontrole sa prvenstvenih ili Kup utakmica, koje odredi Komitet za suce i suđenje N/F S BiH, koje obavljaju instruktori suđenja I i II kategorije, od kojih jedan mora biti I kategorije, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica, kontrole ne mogu biti starije od dvije godine,
- f) da u toku godine dana podnošenja molbe za suđenje nije ocijenjen više od jednom negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teorijske i fizičke spremnosti.

Član 40.

Ispit za saveznog suca se sastoji iz provjere fitness testa, teorijskog i praktičnog dijela.

Na teorijskom dijelu provjerava se znanje iz Pravila nogometne igre, Statuta i propisa N/F S BiH, propisa FIFA-e, UEFA-e, u vezi primjene Pravila nogometne igre.

Teorijski dio ispita ima pismeni i usmeni dio.

Praktični dio ispita se polaže suđenjem/asistiranjem na dvije utakmice.

Pismeni dio ispita sastoji se iz obrade teme koja se radi pred komisijom i bez upotrebe literature (45 minuta) i testova iz Pravila nogometne igre, propisa FIFA-e i UEFA-e.

Kandidat koji sa uspjehom ne položi fitness test smatra se da ispit nije položio.

Kandidat koji ne obradi ili ne odbrani zadanu temu smatra se da ispit nije položio.

Kandidat koji na testu ne bude imao minimalno 20 tačnih odgovora na postavljena 24 pitanja, smatra se da ispit nije položio iz PNI i upućuje se na ponovno polaganje.

Ako kandidat na usmenom dijelu iz PNI ne zadovolji, smatra se da ispit nije položio.

Kandidat koji ne zadovolji iz predmeta «nogometni propisi» može taj ispit ponoviti nakon mjesec dana. Ukoliko na novom ispitu ne zadovolji, smatra se da ispit nije položio prvi put.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljio“ ili „nije zadovoljio“, koja se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o polaganju.

Praktični dio ispita sudac polaže suđenjem odnosno asistiranjem na dvije prvenstvene ili Kup utakmice pred komisijskom kontrolom, koje odredi Komitet za suce i suđenje N/F S BiH.

Komisijske kontrole za suđenje/asistiranje na utakmicama iz prethodnog stava obavljaju instruktori suđenja I kategorije.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu suca, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji na prvoj ispitnoj utakmici ne zadovolji, ispit nije položio, ponovno pravo polaganja ispita stiče nakon šest mjeseci. Kandidat koji ispit ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Kandidat koji je položio ispit proglašava se u zvanje Sudac I kategorije i Sudac asistent I kategorije.

U slučaju da položi ispit Sudac asistent I kategorije može napredovati na listama pod ingerencijom N/F S BiH samo na listama asistenata.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje Komitet za suce i suđenje u saradnji sa sekretarijatom za suce N/F S BiH na osnovu izvještaja i zapisnika ispitne komisije, a potpisuju Predsjednik komiteta i Sekretar za sudije N/F S BiH.

VII STRUČNO USAVRŠAVANJE SUDACA

Član 41.

Stručno usavršavanje sudaca postiže se putem plenarnih (radnih) sastanaka, seminara, zajedničkog gledanja utakmica, pisanja izvještaja i analize suđenja, provjere teorijskog znanja iz Pravila nogometne igre i propisa i provjere fizičke sposobnosti.

Plenarne (radne) sastanke pripremaju i organizuju nadležni Komiteti za suce i suđenje, koji se održavaju minimalno jednom mjesečno.

Seminari se organiziraju dva puta godišnje, a po potrebi i više puta, za sve suce određenog stepena takmičenja.

A. Provjera teorijske spremnosti

Član 42.

Provjera teorijske spremnosti sudaca obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za suce i suđenje nadležnog nivoa suđenja.

Komitec za suce i suđenje vrši provjeru teorijske spremnosti sudaca pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za suce i suđenje. Sudac koji ne zadovolji na provjeri teorijske spremnosti ima pravo ponovne provjere poslije najmanje 15 dana.

Ukoliko sudac na ponovnoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Sudac koji iz opravdanih razloga ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru.

Provjera teorijske spremnosti kontrolora suđenja obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za suce i suđenje nadležnog nivoa suđenja pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za suce i suđenje. Kontrolor suđenja koji ne zadovolji na provjeri teorijske spremnosti ima pravo ponovne provjere nakon najmanje 15 dana.

Ukoliko kontrolor suđenja na novoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Kontrolor suđenja koji iz opravdanih razloga ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru.

B. Provjera fizičke spremnosti

Član 43.

Provjera fizičke spremnosti sudaca Premijer lige BiH se organiziraju četiri puta u toku sezone.

Provjera fizičke spremnosti sudaca za niže stepene takmičenja obavlja se obavezno dva puta godišnje. Komitec za suce i suđenje entiteta nadležnih za određenu ligu sprovode provjeru fizičke spremnosti sudaca.

Fizička spremnost sudaca postiže se redovnim treninzima, koje organizuju osnovni oblici organizovanja sudaca.

Provjera je obavezna za svakog suca, koji se nalazi na listama svih stepena takmičenja. Sastavni dio provjere fizičkih sposobnosti je mjerenje visine i tjelesne mase sudaca.

Komiteti za suce i suđenje mogu povremeno da vrše provjeru fizičke spremnosti sudaca iz svoje nadležnosti, kada ocjene da za to ima potrebe.

Provjera fizičke spremnosti svih nogometnih sudaca u zemlji vrši se po FIFA fitnes testu elektronskim putem.

Prije nego što pristupi provjeri fizičke spremnosti, sudac mora biti ljekarski pregledan u nadležnoj sportskoj zdravstvenoj ustanovi, prema Pravilniku o zdravstvenoj zaštiti aktivnih članova N/F S BiH, a bez ljekarskog uvjerenja sudcu se neće dozvoliti provjera fizičke spremnosti putem FIFA fitnes testa.

Sudac koji ne zadovolji na provjeri fizičke spremnosti stiče pravo polaganja provjere fizičke spremnosti nakon najmanje 15 dana.

Sudac koji iz opravdanih razloga ne pristupi provjeri, biće ponovo pozvan.

Ukoliko sudac na ponovljenoj provjeri ne zadovolji, skida se s liste, te se stavlja na raspolaganje matičnoj organizaciji.

VIII LJEKARSKI PREGLED

Član 44.

Svaki sudac i kontrolor suđenja koji se nalazi na listama za suđenje i ocjenjivanje, mora biti ljekarski pregledan prije svake polusezone prema odredbama Pravilnika o zdravstvenoj zaštiti aktivnih članova N/F S BiH.

Sudac koji se ne podvrgne ljekarskom pregledu ili ne bude proglašen za zdravog i sposobnog za suđenje ne može biti određivan za vođenje utakmica.

Ljekarski pregledi sudaca se vrše u odgovarajućim specijalizovanim klinikama.

Sudac, kontrolor suđenja koji je na bolovanju i nesposoban za rad u radnoj organizaciji ne može suditi utakmicu, ocjenjivati suđenje na utakmici.

Suci kod kojih tijekom sudačke karijere nastupe zdravstvene teškoće zbog kojih budu upućeni na bolovanje, odnosno zbog kojih trajno budu proglašeni nesposobnim za rad tj. zbog toga budu upućeni u invalidsku mirovinu, ne mogu suditi, o čemu su dužni obavijestiti sekretarijat za sudije. Ako to ne uradi podnijet će se disciplinska prijava.

IX OBAVEZE SUDACA

Član 45.

Sudac je dužan da sudi utakmicu za koju ga odredi mjerodavni organ.

Sudac koji se nalazi na odgovarajućoj listi saveznog stepena takmičenja, u toku jedne takmičarske godine, mora da sudi najmanje pet kontrolisanih i ocjenjenih prvenstvenih ili KUP utakmica, da bi se mogao rangirati na listi uspješnosti.

Član 46.

Sudac je dužan da prije početka utakmice obavi sve radnje predviđene Pravilima nogometne igre i propisima o takmičenju N/F S BiH, odnosno odgovarajućeg saveza, kao i odluka I.F.A. BOARD-a.

Sudac je dužan da sudi utakmicu u propisanoj sportskoj opremi. Sportsku opremu sudaca utvrđuje N/F S BiH na prijedlog Komiteta za suce i suđenje. Prilikom suđenja Premijer lige BiH sudac je dužan da nosi amblem N/F S BiH, koji je jedinstven za sve suce, izuzev međunarodnih sudija koji se moraju poštovati odredbe FIFA Pravilnika.

Član 47.

Suci i asistenti suci su dužni da podnesu izvještaje o utakmici, a na traženje nadležnog organa i dopunski izvještaj.

Određeni sudac je dužan da najkasnije 90 minuta prije određenog početka utakmice dođe na teren, pregleda ga, učestvuje na organizacijskom sastanku prije utakmice, blagovremeno se pripremi za suđenje i na vrijeme izađe na teren.

Član 48.

Svaki sudac i posmatrač suđenja je dužan da blagovremeno, pismenim putem obavijesti Odjel za suđenje da ne može vršiti dužnost, kada je iz bilo kojih razloga spriječen (bolest, godišnji odmor, službeni put i sl.).

Sudac je obavezan da svaku promjenu adrese i telefona pismeno prijavi nadležnom organu i organu za određivanje sudaca, u roku od 48 sati nakon nastale promjene.

Član 49.

Sudac ili posmatrač suđenja koji iz opravdanih razloga ne može da obavi dužnost na koju je određen, mora da je otkáže Odjelu za sudije najkasnije tri dana prije odigravanja utakmice.

U izuzetno opravdanim slučajevima otkaz se može dostaviti e-mailom, faxom najkasnije 24 sata prije odigravanja utakmice.

Svaki otkaz mora biti pismeno obrazložen i opravdan. Sudac ili posmatrač suđenja nepridržavanjem navedenog podliježe disciplinskom postupku.

Često otkazivanje utakmica ili otkazivanje utakmica nižeg stepena takmičenja kao i utakmica omladinske lige smatrat će se nesportskim gestom i takvi slučajevi bit će predani ovlaštenoj disciplinskoj komisiji.

Član 50.

Sudac ili posmatrač suđenja je obavezan posjedovati legitimaciju koju izdaje nadležni savez. Obrazac sudijske legitimacije, pravi se na prijedlog Komiteta za suce i suđenje.

Član 51.

Davanje izjava sudaca i posmatrača suđenja o suđenju u sredstvima javnog informisanja predstavlja prekršaj koji se sankcioniše odredbama Disciplinskog pravilnika N/F S BiH.

X ODREĐIVANJE SUDACA

Član 52.

Određivanje sudaca za utakmice Premijer lige BiH vrši Komitet za suce i suđenje N/F S BiH.

Određivanje sudaca za utakmice Prve lige NS F BiH kao i Prve lige FSRS vrše zajednički Komitet za sudije N/F S BiH, Komitet za sudije NS F BiH i Komitet za sudije FSRS.

Određivanje sudaca za utakmice Drugih liga vrše komisije ili komesar za suce kojeg odrede entitetski Komiteti za suce u saradnji sa Komitetom za suce N/F S BiH.

Određivanje sudaca za utakmice kantonalnih/županijskih i područnih liga i općinskih liga vrše komisije (komesar) za određivanje sudaca kantonalnih/županijskih i područnih, odnosno općinskih saveza koje odredi Komitet za suce i suđenje tog nivoa.

Član 53.

Izuzetno, suci s liste nižih stepena takmičenja, odnosno liga, mogu suditi utakmice neposredno više lige, ako je u pitanju praktično polaganje ispita za zvanje entitetskog ili saveznog suca i kada to procjeni nadležni Komitet za suce i suđenje, u cilju unapređenja kvaliteta suđenja.

Za svaku utakmicu određuje se sudac i dva asistenta, te četvrti sudac gdje to predviđaju Propozicije takmičenja.

Nadležni savezi za svoja takmičenja donose odgovarajuće odluke o broju sudaca na utakmicama u skladu sa Pravilima nogometne igre.

Odluka o određivanju mora biti blagovremeno saopštena sucima.

Član 54.

Sudac određen za obavljanje dužnosti na određenoj utakmici, može izuzetno biti zamijenjen odlukom nadležnog organa za određivanje sudaca, ako to interesi takmičenja zahtijevaju, ili ako on sam otkaže.

Član 55.

Odluku o načinu određivanja sudaca za Premijer ligu BiH, donosi Komitet za suce i suđenje, a za niže stepene takmičenja, Komiteti za suce i suđenje nadležnih saveza u saradnji sa Komitetom za suce N/F S BiH.

Član 56.

Komitet za suce i suđenje N/F S BiH u saradnji sa odjeljenjem sudaca određuje suce za utakmice reprezentacija N/F S BiH koje se igraju na području BiH (osim za one koje sude inostrani suci), za međunarodne utakmice u inostranstvu, ukoliko odgovarajuća međunarodna organizacija ili inostrani savezi zatraže bosansko-hercegovačke suce.

Za ostale međunarodne utakmice, sudije se određuju u skladu sa FIFA Pravilnikom, kao i Pravilnikom o međunarodnim utakmicama NS/FS BiH.

Član 57.

Komitet za suce i suđenje entitetskih saveza u saradnji sa Komitetom za suce N/F S BiH određuje suce za utakmice Prve lige F BiH, odnosno utakmice Prve lige FS RS, koje su u njihovoj nadležnosti, kao i za sve utakmice koje organizuju entitetski savezi.

Član 58.

Komitet za suce i suđenje nadležnih organa za vođenje takmičenja drugih liga određuju suce za utakmice ovih liga.

XI RANGIRANJE I PLASMAN SUDACA

Član 59.

Rangiranje sudaca se vrši nakon završene takmičarske sezone sabiranjem dobijenih ocjena od posmatrača suđenja, a koje predhodno utvrdi i verifikuje Komitet za suce i suđenje, te uzimajući u obzir i druge kriterije: starosnu dob, stručnu spremu, upotrebu stranih jezika, formiraju se grupe uspješnosti sudaca.

Sucu koji provjeru teorijske spremnosti, koja se održava na početku prvog i drugog dijela sezone ne položi prvi put, prosječna ocjena se umanjuje za 0,05, za provjeru fizičke spremnosti ocjena se umanjuje za 0,05, a za višak tjelesne mase preko dozvoljenog 0,03. Ovaj princip se zadržava na kraju oba dijela sezone.

Ako na kraju takmičarske godine dvojica ili više sudaca ima isti učinak tj. nalaze se u istoj grupi uspješnosti, bolji plasman imat će sudac koji je mlađi te sudio veći broj utakmica kao sudac ili asistent sudac, a ako su i ti uslovi isti, onda prednost ima sudac koji je imao veću prosječnu težinu utakmica.

XII LISTE SUDACA

Član 60.

Za suđenje utakmica formiraju se liste za svaki stepen takmičenja, u skladu s ovim Pravilnikom i odlukama nadležnog saveza.

Listu Premijer lige čine 2/3 sudija iz NS F BiH i 1/3 sudija iz FS RS, bez obzira na zastupljenost klubova iz entiteta.

Liste za sve stepene takmičenja su otvorene, tako da suci sa lista viših stepena takmičenja mogu suditi utakmice nižeg stepena takmičenja, suci sa nižeg stepena takmičenja mogu suditi utakmice prvog narednog višeg ranga takmičenja, u skladu sa članom 53. ovog Pravilnika.

Komitet za sudije utvrđuje liste početkom svake takmičarske godine.

Za suce koji ne izvršavaju obaveze Komitet za suce i suđenje može utvrditi negativne koeficijente u skladu s članom 59. ovog Pravilnika

Komitet za suce i suđenje obavezan je suca skinuti s liste iz slijedećih razloga:

- ako dobije dvije nezadovoljavajuće ocjene u suđenju,
- ako bude kažnjen zbog disciplinskih prekršaja više od tri mjeseca, ili sudski osuđen zbog nečasnih i kriminalnih radnji,
- ako ne izvršava obaveze prema matičnom udruženju sudaca.

Sudac koji bude skinut s liste stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

Član 61.

Liste za suđenje na određenom stepenu takmičenja, obavezno se dopunjuju najboljim sucima sa liste nižih stepena takmičenja, kao što obavezno i najslabije plasirani suci s više liste padaju na niže liste suđenja, odnosno na raspolaganje matičnim organizacijama.

Da bi sudac ili asistent suca napredovao na višu listu mora da se nalazi u prvoj grupi uspješnosti suđenja.

Prvoplasirani suci na određenoj listi na kraju sezone obavezno dolaze na liste višeg ranga, ako ispunjavaju uslove ovog pravilnika. Trojica najslabije plasiranih sudaca stave se na raspolaganje matičnoj organizaciji, a zamjenjuju ih najmanje dvojica sudaca iz NS F BiH i jedan iz FS RS.

Odluku o broju sudaca na listi Premijer lige, kao i broju sudaca koji dolaze na liste sudaca Premijer lige BiH, ili spadaju s te liste, donosi Komitet za suce i suđenje, te broj sudaca ne može biti veći od omjera jedan klub-jedan i pol sudac.

Odluku o broju sudaca na listama nižeg stepena takmičenja, kao i o broju sudaca koji dolaze, ili padaju s tih lista, donosi Komitet za suce, koji organizuju i rukovode tim takmičenjima, u saradnji sa Komitetom za suce N/F S BiH, te broj sudaca ne može biti veći od omjera jedan klub-jedan i pol sudac.

Sudac koji spadne sa liste stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

XIII LISTE SUDACA SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

Član 62.

Liste i broj sudaca za utakmice Premijer lige BiH donosi Komitet za suce i suđenje N/F S BiH.

Član 63.

Na listu za suđenje saveznog stepena takmičenja BiH (Premijer i entitetske lige), može se staviti sudac I kategorije koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) na dan 01.01.tekuće godine,u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 38
- b) godina,ako se ponovo vraća na listu,a u datom momentu po ocjeni Komiteta za sudije predstavlja perspektivu za dalje napredovanje,
- c) na dan 01.01.tekuće godine,u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 34
- d) godine, ako prvi put dolazi na listu,
- e) na dan 01.01.tekuće godine,u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 45
- f) godina, ako se već nalazi na listi,
- g) da se najmanje dvije sezone nalazio na ligi neposredno nižeg ranga takmičenja i da je kvalitetno sudio najmanje 20 prvenstvenih ili Kup utakmica tog ranga takmičenja, što se dokazuje zapisnicima sa utakmica,
- h) da u posljednjoj godini nije kažnjavao zbog bitne povrede Pravila nogometne igre,
- i) da u predhodnoj takmičarskoj godini nije upućivan na ponovno polaganje teorijske i fizičke spremnosti, te da je zdravstveno sposoban,
- j) da ima primjerno sportsko držanje,

XIV MEĐUNARODNI SUCI

Član 64 .

U skladu sa FIFA pravilnikom, najkasnije do 30. oktobra tekuće godine, Komitet za suce i suđenje N/F S BiH, usvaja listu kandidata za međunarodne suce za narednu kalendarsku godinu.

Na listu međunarodnih sudaca može se staviti Sudac I kategorije koji ispunjava uslove u skladu sa FIFA Pravilnikom.

XV FUTSAL

Član 65.

Suci koji imaju zvanje I i II kategorije mogu se opredijeliti da sude utakmice Futsal-a.

Sudac koji sudi utakmice I lige BiH u Futsal-u, ne može se nalaziti na A listi za suđenje, kao i na listama sudijskog posmatrača ili delegata bilo koje druge lige pod ingerencijom N/F S BiH

Član 66.

Bivši FIFA Futsal suci imaju prednost kod sastavljanja liste posmatrača-delegata na utakmicama Futsal-a.

XVI PRESTANAK SUĐENJA

Član 67.

Sudac automatski prestaje suditi u slijedećim slučajevima:

- a) po isteku takmičarske godine u kojoj je navršio 45 godina života,
- b) podnošenjem ostavke,
- c) na osnovu pravosnažne presude suda,
- d) isključenjem iz nogometne organizacije,
- e) bolest ili povreda,
- f) smrću.

XVII REAKTIVIRANJE

Član 68.

Sudac kome je uvažena ostavka na sudijsko zvanje ili sudac koji je bio pravosnažno osuđen od strane redovnog suda za određena krivična djela, ili je bio kažnjen odlukom disciplinskog organa N/F S BiH pa je kasnije rehabilitovan, može podnijeti molbu za vraćanje, uz obavezno mišljenje nadležnog saveza. Po molbi za reaktiviranje odlučuje nadležni nogometni/fudbalski savez.

XVIII NAKNADE TROŠKOVA

Član 69.

Suci, asistenti suci i četvrti sudac Premijer lige BiH imaju pravo na naknadu za suđenje utakmice, koju, na prijedlog Komiteta za suce i suđenje, utvrđuje Izvršni organ N/F S BiH, za ostale stepene takmičenja nadležni savezi.

Kad sudac sudi utakmicu izvan mjesta svog stanovanja, pored naknade naplaćuje dnevnicu i putne troškove, prema odgovarajućem troškovniku. Ukoliko sudi utakmicu nogometnog KUP-a BiH klubova različitog ranga, naplaćuje se naknada prema stepenu takmičenja kluba domaćina.

Za suđenje prijateljskih utakmica različitog ranga takmičenja naknadu propisuje nadležni savez.

Član 70.

Sudac koji naplati veće troškove ili naknadu nego što ima pravo po troškovniku učinio je povredu Disciplinskog pravilnika N/F S BiH i obavezan je da uvećane troškove vrati klubu od kojeg ih je naplatio, a podliježe i disciplinskoj odgovornosti.

Član 71.

Ispitivačima i predavačima za obavljanje stručnih poslova kao što su ispiti, provjera teorijske i fizičke spremnosti, stručnim referentima i dr. pripada odgovarajuća naknada, a ako vrše ovu dužnost van svog mjesta boravka, dnevnice i putni troškovi prema odluci nadležnog organa.

XIX REKLAMIRANJE SPONZORA

Član 72.

U takmičenjima koja interno organizuje Savez, može se odobriti reklamiranje sponzora na majicama koje nose službena lica na utakmici. Strogo je zabranjeno svako reklamiranje proizvoda koji se odnose na duhan, igre na sreću, kladionice te alkoholnih pića, kao i svi slogani političke, rasističke i vjerske prirode.

Reklamiranje je dozvoljeno samo na rukavima majice, a ukupna površina na kojoj se nalazi reklama ne smije prelaziti 20 cm². Prednji dio majice je rezervisan za službene oznake (bedževe) i amblem N/F S BiH i mora biti čista od svih vrsta reklama. Zabranjene su reklame na okovratniku ili na leđima majice.

Reklamiranje sponzora na majicama službenih lica utakmice biće dozvoljeno samo ukoliko ne stvara sukob interesa sa reklamom koju nosi bilo koji od dva tima koja učestvuju u igri. U slučaju takvog sukoba, službena lica utakmice ne smiju nositi nikakve reklame sponzora.

Prihod od ugovora za reklamiranje sponzora treba biti reinvestiran u stavke koje se odnose na suđenje.

XX FUNKCIONERI, TRENERI I AKTIVNI IGRAČI

Član 73.

Sudac kao i instruktor suđenja angažovan u nogometnom klubu kao nogometni radnik bilo profesionalno ili amaterski ne može vršiti funkciju na utakmicama svog i ostalih klubova u odnosnoj takmičarskoj kategoriji.

Sudac kao i instruktor suđenja koji vrši dužnost trenera može obavljati sudijsku dužnost za vrijeme dok je trener, u rangu takmičenja u kojem ne učestvuje klub u kojem obavlja funkciju trenera.

Aktivni igrači mogu polagati ispit za nogometnog suca, ali ne mogu suditi utakmice onih takmičarskih grupa u kojima se takmiče ekipe njegovog kluba.

U istom rangu takmičenja – ligi ne mogu se nalaziti sudija, posmatrač suđenja, član Komiteta za sudije, delegat koji su u bliskim rodbinskim vezama, a koje mogu imati uticaja na napredovanje ili zadržavanje na listi ostalog sudijskog kadra kao i na regularnost takmičenja.

XXI INSTRUKTORI SUĐENJA

Član 74.

Po prestanku suđenja, suca na osnovu pismene molbe, Komitet za suce i suđenje N/F S BiH može prevesti u status Instruktor suđenja one kategorije koju je postigao suđenjem i može vršiti kontrolu suđenja na rangu koji je sudio najmanje tri godine u kontinuitetu i niže rangove.

Instruktor suđenja po zvanju može biti:

- Instruktor suđenja I kategorije:
 - Mentor za sudije
 - Posmatrač suđenja
 - Stručni predavač,

- Instruktor suđenja II kategorije:
 - Posmatrač suđenja
 - Stručni predavač

- Instruktor suđenja III kategorije:
 - Posmatrač suđenja

Dužnost iz ovog člana ne može vršiti instruktor, koji je kao sudija ili instruktor kažnjavao za djela nečasne radnje.

a) Instruktor suđenja I kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja I kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem za suđenje, ukoliko kandidat ispunjava slijedeće uslove:

- da je bivši FIFA sudac (A i B lista) ili sudac I kategorije koji ima najmanje deset godina aktivnog sudijskog staža, a koji se nalazio minimalno tri godine u kontinuitetu na : A listi Premijer lige ili ligama saveznog stepena takmičenja ex Jugoslavije (minimalno Međurepublička liga),
- minimalno VI stepen obrazovanja i
- članovi Komiteta za suce i suđenje.

b) Instruktor suđenja II kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja II kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem za suđenje, ukoliko kandidat ispunjava slijedeće uslove:

- da je bivši sudac I kategorije koji ima najmanje deset godina aktivnog sudijskog staža, a koji se nalazio minimalno tri godine u kontinuitetu na : B listi Premijer lige i A listama entitetskih liga (Prve lige Federacije i Prve lige RS),
- minimalno VI stepen obrazovanja.

c) Instruktor suđenja III kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja III kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem za suđenje, ukoliko kandidat ispunjava slijedeće uslove:

- da je bivši sudac I kategorije koji ima najmanje deset godina aktivnog sudijskog staža, a koji se nalazio minimalno tri godine u kontinuitetu na B listama Entitetskih liga (Prve lige Federacije i Prve lige RS) i ligama nižeg stepena takmičenja,
- minimalno IV stepen obrazovanja.

d) Međunarodni Instruktor suđenja

Na listu međunarodnog Instruktor suđenja biće predložen:

- bivši FIFA sudac „A“ lista 3 godine, „B“ lista 6 godina,
- da se nalazi na listi Posmatrača suđenja Premijer lige BiH,
- da aktivno govori engleski jezik,
- minimalno VII stepen obrazovanja.

Instruktorima suđenja se prema postignutoj kategoriji izdaje diploma čiju formu i sadržaj određuje Komitet za suce i suđenje u saradnji sa odjeljenjem za suce N/F S BiH.

Suci, instruktori suđenja mogu obavljati dužnosti delegata i dužnosti posmatrača suđenja na prvenstvenim i Kup utakmicama, na koje ga odredi nadležna komisija.

Listu Instruktora suđenja – posmatrača suđenja za praćenje utakmica Premijer lige BiH donosi Komitet za suce N/F S BiH

Prednost kod dolaska na listu Posmatrača suđenja imaju Instruktori veće kategorije, te Instruktori koji se ističu u školovanju mladih sudaca, stručnom radu na stvaranju i edukaciji sudijskog kadra.

Član 75.

Na listu Instruktora suđenja ne može se staviti instruktor suđenja:

- koji je, kao aktivni sudac, bio skinut sa odgovarajuće liste određenog stepena takmičenja zbog težih propusta u suđenju,
- koji nije zadovoljio na provjeri zdravstvene sposobnosti,
- koji je kao sudac ili kao instruktor suđenja, kažnjavao za djela nečasne prirode.

XXII RANGIRANJE I PLASMAN POSMATRAČA SUĐENJA

Član 76.

Ovim se reguliše, dolazak na listu posmatrača suđenja, pravljenje rang liste po završetku takmičarske sezone, kao i pisanje izvještaja o kontroli suđenja od strane posmatrača i analiza istih od strane Komiteta za suce i suđenje.

Posmatrač suđenja koji prilikom pisanja izvještaja o kontroli suđenja ne ispuni sve rubrike obrasca kontrole, opis ne odgovara datoj ocjeni, a nema korigovanja ocjene ili ako se ocjena koriguje unutar kategorije najviše za 0,3 boda (osim kontrolora koji svojim opisom skrene pažnju na sporne momente, ali zbog objektivnih razloga nije bio u mogućnosti da autentično procijeni spornu situaciju), te Komitet utvrdi propuste u pisanju istih, koji su predviđeni sa uputstvom o ocjenjivanju suđenja, a sve poslije upozorenja i analize Komiteta za sudije, posmatrač će biti kažnjen opomenom i jednim negativnim bodom.

Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis koriguje datu ocjenu (poveća ili smanjenji) za najmanje 0,4 boda, tj. iz kategorije u kategoriju, te posmatrač koji bude po drugi put kažnjen opomenom, a sve poslije upozorenja i analize Komiteta za sudije isti će biti sankcionisan nedelegiranjem jednim ciklusom i sa dva negativna boda.

Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis koriguje datu ocjenu (poveća ili smanji) za najmanje 0,9 bodova, te posmatrač koji bude po drugi put kažnjen kaznom iz tačke 2., a sve poslije upozorenja i analize Komiteta za sudije, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem dva ciklusa i sa pet negativnih bodova.

Ukoliko posmatrač suđenja dva puta ponovi grešku iz tačke 3. automatski se skida sa liste i o tome se obavještava Izvršni organ N/F S BiH pismenim putem uz obrazloženje o kazni, a u duhu PNI.

Na kraju takmičarke godine Komitet za sudije i suđenje, sastavlja listu uspješnosti na osnovu koje najmanje tri najslabije plasirana posmatrača suđenja se skidaju i stavljaju na raspolaganje matičnoj organizaciji, a na njihova mjesta dolaze najbolje plasirani posmatrači sa entitetskih liga, koji ispunjavaju uslove po Pravilniku o sudijama N/F S BiH.

Član 77.

Komitet za sudije i suđenje Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH utvrđuje kriterije koji moraju da ispunjavaju instruktori da bi bili stavljeni na listu stručnih predavača.

XXIII PRELAZNE ODREDBE

Član 78.

Ukoliko je kandidat podnio zahtjev za ostvarivanje prava prije stupanja na snagu ovog Pravilnika, ima pravo da ostvaruje svoja statusna prava po ranijem Pravilniku.

Suci ili instruktori suđenja koji su stekli zvanje kantonalni i područni po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog Pravilnika, stiču zvanje entitetski sudac ili instruktor suđenja.

XXIV ZAVRŠNE ODREDBE

Član 79.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se sedam dana od objave u Službenom glasniku N/F S BiH «Nogomet/Fudbal BiH».

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti svi ranije doneseni propisi koji su regulisali ovu problematiku.

Član 80.

Stečena zvanja sudaca i instruktora suđenja na području N/F S BiH do stupanja na snagu ovog Pravilnika obavezno se usklađuju sa zvanjima i kategorijama iz ovog Pravilnika.

Komitet za suce i suđenje N/F S BiH će obavezno uskladiti nazive stečenih zvanja sa zvanjima saveznih sudaca i instruktora suđenja, Komiteti za suce entitetskih saveza za zvanja entitetskih sudaca i instruktora suđenja, a Komiteti za suce kantonalnih/područnih saveza za zvanje kantonalnih/područnih sudaca.

Član 81.

Izvršni organ N/F S BiH daje uputstva za primjenu odredaba ovog Pravilnika, a sva sporna pitanja koja nisu predviđena ovim Pravilnikom rješava Izvršni organ N/F S BiH, po ovlaštenju Izvršnog odbora N/F S BiH, Komitet za suce i suđenje N/F S BiH.

PREDSJEDNIK

Ivan Osim, s.r.